

Risale-i Nur gözüyle Kur'an

Kur'an'ın günümüzdeki ve istikbaldeki manevi tefsiri ve mucizesi olan Risale-i Nur, bütün meselelere Kur'an hesabına bakarken; üstadı olan Kur'an'ı da en mükemmel bir tarzda tarif ve izah etmiştir.

"Kur'an-ı Kerim'in nur-u tecellisine bu asrımızda 'Nur' ismiyle müsemma olan Risale-i Nur"¹ ve bilhassa Kur'an'ın kırk vech-i i'cazını icmalen ispat eden Yirmi beşinci Söz (zeyilleriyle beraber) ve nazmındaki vech-i i'cazı harika bir tarzda beyan eden ve ispat eden Arabî Risale-i Nurdan İşaratü'l İ'caz tefsiri, bil fiil göstermiştir."² diyen Üstad Bediüzzaman Hazretleri, "Kur'an'ın vech-i i'cazını ve hak kalamullah olduğunu ispat etmek cihetini Risale-i Nur'a havale etmiştir."³ Yani Efendimiz (a.s.m.) tarafından Kur'an'ın i'cazını beyan etmek vazifesiyle vazifelendirilen Üstad Bediüzzaman Hazretleri, bu vazifeyi Risale-i Nur Külliyatıyla asrımıza sunmuştur.

"Elde Kur'an gibi bir mu'cize-i baki varken başka bürhan aramak aklıma zait (gereksiz) görünür"⁴ hakikatini şiar edinen Üstad Bediüzzaman Hazretleri, "Kur'an kâinatı okuyor"⁵ ve "Kur'an-ı Hâkim şu Kur'an-ı azim-i kâinatın en âli bir müfessiridir ve en belîğ bir tercümanıdır."⁶ gibi çok külli manalar ışığında i'caz-ı Kur'an'ı beyan etmiş; Kur'an'ın tarifini, kıymetliliğini, yüceliğini, mahiyetini bilhassa kırk vecihle mu'cizeliğini ve yedi cihetle harikalığını ispat edip göstermiştir.

Üstad Bediüzzaman Hazretleri, Kur'an-ı Mu'cizülbeyan'ın kırk vücut-u i'cazından göz ile görülen bir vechini de, yeni bir Kur'an'ı yazdırmakla göstermiştir."⁷ Ümmetçe Hafız Osman hattıyla makbul Kur'an'ın aynı sayfelerini ve satırlarını muhafaza etmekle beraber; Lafzullah kelimesi bütün Kur'an'da tevafuk etmesi büyük dikkat çekmiştir. Bu Kur'an bir kısım ehl-i kalp tarafından Lehv-i Mahfuz hattına yakın olduğu kabul edilmiştir.⁸

Risale-i Nur, yirminci sözde, "Kur'an'ın vazife-i asliyesi daire-i rububiyetin (Allah'ın terbiye edicilik dairesinin) kemalat ve

şuunatını ve daire-i ubudiyetin (kulluk dairesinin) vezaif ve ahvalini talim etmek”9 olduğunu belirtmiştir. Bu mühim noktadandır ki, Kur’an’a her vakit ihtiyacı olan insanın, kulluk vazifesini hakkıyla yapması için Kur’an’ı çok iyi anlaması gerekmektedir. Çünkü “şu kâinat semasının gurubu olmayan manevi güneşi olan Kur’an-ı Kerim, şu mevcudat kitab-ı Kebirinin ayat-ı tekviniyesini okutturmak, mahiyetini göstermek için şuaları hükmünde olan envarını neşrediyor. Beşerin aklını tenvir ile sırat-ı müstakimi gösteriyor. Beşeriyet âleminde her fert, hilkatindeki maksatlar ve fitratındaki arzular ve istikametindeki gayesini o hidayet güneşinin nuru ile görür ve bilir.”10

Risale-i Nur, yirmi beşinci sözde, “Kur’an şu kitab-ı kebir-i kâinatın bir tercüme-i ezeliyesi ve ayat-ı tekviniyeyi okuyan mütenevvi dillerinin tercüman-ı ebedisi ve şu âlem-i gayb ve şahadet kitabının müfessiri ve zeminde ve gökte gizli esma-i İlahiyenin manevi hazinelerinin keşşafı ve şu İslamiyet âlem-i manevinin güneşi, temeli, hendesesi ve avalim-i uhreviyenin mukaddes haritasıdır”11 gibi külli ve emsalsiz ifadelerle, otuz cüz mahiyetini taşıyan üç cüzle Kur’an’ın harikulade tarifini yapmıştır. Ayrıca, Yirmi beşinci söz boyunca Kur’an’ın kırk vecihle mucizeliğini ve yedi cihetle harikalığını ispat ederken; Kur’an’ın, “insana hem bir kitab-ı şeriat, hem bir kitab-ı dua, hem bir kitab-ı hikmet, hem bir kitab-ı ubudiyet, hem bir kitab-ı emir ve davet, hem bir kitab-ı zikir, hem bir kitab-ı fikir, hem insanın bütün hacat-ı maneviyesine merci olacak çok kitapları tazammun eden tek, cami bir kitab-ı mukaddes”12 olduğunu çok harika izahlarla beyan etmiştir.

Risale-i Nur, “Kur’an müessistir, bir din-i mübinin esasatıdır. Ve şu âlem-i insaniyetin temelleridir ve hayat-ı içtimaiye-i beşeriyeyi değiştirip, muhtelif tabakata, mükerrer suallerine cevaptır.”13 ifadeleriyle Kur’an’ın yüklendiği ve icra ettiği vazifelerinin camiyetini çok veciz bir şekilde özetleyip; “Kur’an-ı Azimüşşan, bütün zamanlarda gelip geçen nev-i beşerin tabakalarına, milletlerine ve fertlerine hitaben arş-ı aladan irad edilen ilahi ve şümüllü bir nutuk ve umumi, Rabbani bir hitabe olduğu gibi; bilinmesi bir ferdin veya küçük bir cemaatin iktidarından hariç olan ve bilhassa bu zamanda, dünya maddiyatına ait pek çok fenleri ve ilimleri camidir”14 ve “öyle bir maide-i semaviyedir ki (semavi sofrası) binler muhtelif tabakada olan efkâr ve ukul ve kulub ve ervah, o sofradan gıdasını buluyorlar, müstehiyatını alıyorlar; arzuları yerlerine gelir.”15 Evet, “Kur’an kuluba kut ve gıda ve ukule kuvvet ve gınadır ve ruha ma ve ziya ve nüfusa (nefislere) deva ve şifa olduğundan usandırmaz. Daima gençliğini muhafaza ettiği gibi, taravetini, halâvetini de muhafaza ediyor.”16

Risale-i Nur, Kur’an’ın mahiyetinin bir cihetini de şu şekilde beyan etmektedir: “Hakikat-i Kur’aniye zaman-ı Âdem’den şimdiye kadar, hakikat-ı Muhammediye (a.s.m.) ile beraber, müteselsilen enbiyaların suhuf ve kütüplerinde nurlarını neşr ederek, gele gele ta nüsha-i kübrası ve mazhar-ı etemmi olan Kur’an-ı Azimüşşan suretinde cilveger olmuştur. Bütün enbiyanın usul-i dinleri ve esas-ı şeriatları, hülasa-i kitapları Kur’an’da bulunduğu, ehl-i tahkik ve ehl-i hakikat ittifak etmişler.”17 kısacası, “Kur’an, bütün zamanlardaki bütün insanlara nazil olmuştur.”18 evet, “Kur’an bütün kütüb-i salifenin güzelliğini ve eski şeriatlarının kavaid-i esasîyelerini cem etmiş olduğundan, usulde muadil ve mükemmildir; yani tadil ve tekmil edicidir. Yalnız, zaman ve mekânın tagayyür etmesi tesiriyle, tahavvül ve tebeddüle maruz olan fûruat kısmında müessistir.”19

“Hülasa, Kur’an hem zikirdir, hem fikirdir, hem hikmettir, hem ilimdir, hem hakikattir, hem şeriattır, hem sadırlara (kalplere) şifa, mü’minlere hüda ve rahmettir.”20 “hem ehl-i şuura imamdır, cin ve inse mürşiddir, ehl-i kemale rehberdir, ehl-i hakikate muallimdir.”21 “işte buna kıyasen, Kur’an her cihetle beşeri, maddi manevi terakkiyata sevk etmek için ders veriyor, üstad-ı küll olduğunu ispat ediyor.”22

Risale-i Nur, Altı bin altı yüz altmış altı ayet, yüz on dört sure ve “üç yüz bin altı yüz yirmi harften”23 müteşekkil; Rabbimizin kelamı ve ezeli hutbesi olan Kur’an’ı, “asırları muhtelif bütün enbiyanın kütüplerini ve meşrepleri muhtelif bütün evliyanın risalelerini ve meslekleri muhtelif bütün asfiyanın eserlerini icmalen tazammun eden ve cihat-ı sitesi parlak ve evhamüşübehatın zülûmatından musaffa ve nokta-i istinadı bilyakin vahy-i semavi ve kelam-ı ezeli; ve hedefi ve gayesi bilmüşahede saadet-i ebediye; içi bilbedahe halis hidayet, üstü bizzarure envar-ı iman, altı biilmelyakin delil ve bürhan, sağ-ı bittecrübe teslim-i kalp ve vicdan, solu biaynelyakin teshir-i akıl ve iz’an, meyvesi bihakkalyakin rahmet-i Rahman ve dar-ı cinan, makamı ve revacı bilhads-i sadık makbul-ü melek ve ins-ü can bir kitab-ı semavi”24 olarak da tarif etmektedir.

Risale-i Nur, On dokuzuncu Mektubun on sekizinci işaretinde ise, Kur’an’ı şu mükemmel manalarla anlatmaktadır: “Kur’an, bilmüşahede ve bilbedahe, ebedi ve daimi bir mu’cizedir. Her vakit i’cazını gösterir. Sair mu’cizat gibi sönmez, vakti bitmez; ebedidir.” 25 “Hem, Kur’an’ın içinde öyle bir göz var ki, bütün kâinatı görür, ihata eder ve bir kitabın sahifeleri gibi kâinatı göz önünde tutar, tabakatını ve âlemlerini beyan eder.”26 “Kur’an, ism-i azama mazhar olan Resul-i Ekrem Aleyhissalatü Vesselamin pek büyük ve parlak derece-i imanını ifade ediyor. Hem, mukaddes bir harita gibi, âlem-i ahiretin ve âlem-i rububiyetin yüksek hakikatlerini beyan eden, gayet büyük ve geniş ve âli olan hak dinin

mertebe-i ulviyesini fitri bir tarzda ifade ediyor, ders veriyor. Hem Halık-i kâinatın, umum mevcudatın Rabbi cihetinde, hadsiz izzet ve haşmetiyle hitabını ifade ediyor, ders veriyor.”27

Risale-i Nur, “Kur’an-ı Kerim’de takip edilen maksad-ı asli; ispat-ı Sani, nübüvvet, haşir, adalet ile ibadet esaslarına cumhur-i nası irşad ve isal etmektir.”28 diyerek, Kur’an’ın kâinata bakış açısını şu şekilde izah etmiştir: “Kur’an-ı Kerim Cenab-ı Hakkın vücut, vahdet ve azametini istidlal (delil getirmek) suretiyle kâinattan bahsetmiştir, yoksa kâinatın bizzat keyfiyetini izah etmek için değildir. Çünkü Kur’an-ı Kerim, coğrafya, kozmoğrafya, gibi kasten kâinatın keyfiyetinden mana-i ismi ile bahseden bir fen, bir kitap değildir; ancak kâinat sahifesinde yazılan sanat-ı İlahiyenin nakışları ve yaratılan kudretin mu’cizeleri ve kozmoğrafyacıları hayrette bırakan nizam ve intizamla, mana-i harfi ile Sani ve nizam-ı hakikiye istidlal keyfiyetini öğretmek için nazil olan bir kitaptır.”29

“Kur’an’ın i’cazını beyan eden, Kur’an’ın malı olan ve Kur’andan tereşşuh eden Risale-i Nuru”30 Kur’an çok methederek ona işaretler etmektedir. Risale-i Nurun Birinci Şuası bunu ispat etmiştir. “Risale-i Nur’a işaretleri Birinci Şuada beyan olunan otuz üç ayetten hangisi gelse bakıyorum ki, o ayetin sahifesi ve yaprağı ve kıssası dahi Risale-i Nura ve şakirtlerine, kıssadan hisse almak noktasında, bir derece bakıyor”31 “Hem Risale-i Nuru efradına dâhil eder, hem yine Risale-i Nurun şecere-i mübareki Furkan-ı Hâkim olduğunu gösterir.”32 diyen Üstad Bediüzzaman Hazretleri, “Kur’an-ı Hâkim mürşidimizdir, üstadımızdır, imamımızdır, her bir adabta rehberimizdir. Yazılan sözler onun bir nevi tefsiridir. Ve o risâleler ki, hakaik-ı Kur’aniyenin malıdır ve hakikatleridir.”33 gerçeğine daima dikkat çekmektedir.

“Rabbimizi bize tarif eden en büyük bir külli muarraf”34 ve “Peygamberimizin (a.s.m.) en büyük mu’cizesi olan Kur’an,”35 Risale-i Nur gözüyle, “Bu dünyada öyle nurani ve saadetli ve hakikatli bir surette bir tebdil-i hayat-ı içtimaiye ile beraber, insanların hem nefislerinde, hem kalplerinde, hem ruhlarında, hem akıllarında, hem hayat-ı şahsiyelerinde, hem hayat-ı içtimaiyelerinde, hem hayat-ı siyasiyelerinde öyle bir inkılâp yapmış ve idame etmiş ve idare etmiş ki, on dört asır müddetinde, her dakikada altı bin altı yüz altmış altı ayetleri kemal-i ihtiramla, hiç olmazsa yüz milyondan ziyade insanların dilleriyle okunuyor ve insanları terbiye ve nefislerini tezkiye ve kalplerini tasfiye ediyor. Ruhlara inkişaf ve terakki ve akıllara istikamet ve nur ve hayata hayat ve saadet veriyor. Elbette böyle bir kitabın misli yoktur, harikadır, fevkaladedir, mu’cizedir.”36 “Hatta Risale-i Nur, Mu’cizat-ı Kur’aniye Risalesinde, fennin iliştigi bütün ayetlerin her birisinin altında Kur’an’ın bir lem’a-i i’cazını gösterip, ehl-i fennin medar-ı tenkit zannettikleri Kur’an-ı Kerim’in cümle ve kelimelerinde fennin eli yetişmediği yüksek hakikatleri ihzar edip, en muannit feylesofu da teslim mecbur ediyor.”37 Hem “Her şeyin Kitab-ı Mübin’de mevcut olduğunu tasrih eden “Yaş ve kuru ne varsa apaçık bir kitapta yazılmıştır.”(En’am S.59) ayet-i kerimesinin hükmüne göre, Kur’an-ı Kerim, zahiren ve batınen, nassen ve delaleten, remzen ve işaretten her zamanda vücuda gelmiş veya gelecek her şeyi ifade ediyor.”38

Bu sebeple, “Madem bu elimizdeki Kur’an, semavat ve arzın, Halık-ı Zülcelalinin rububiyet-i mutlakası noktasından ve azamet-i Ulûhiyeti cihetinden ve ihata-i rahmeti canibinden gelen kelimedir, fermandır, bir maden-i rahmetidir. Ona yapış; her derde bir deva, her zulmete bir ziya, her ye’s’e bir rica içinde vardır. İşte bu ebedi hazinenin anahtarı imandır ve teslimdir ve onu dinleyip kabul etmektir ve okumaktır.”39 Öyleyse, Kur’an’ı anlamak için bu manada, “Kur’an’dan yazılan sözler”40 ünvanına sahip Kur’ân’ın mânevî mu’cizesi olan ve “yüze yakın din tılsımlarını ve hakaik-ı Kur’âniyenin muammalarını hâl ve keşfeden Risâle-i Nur’un”41 muallimliğine başvurup ondan ders almak gerekmektedir. “Çünkü anlaşılabilir bir kitap, muallimsiz olsa, manasız bir kâğıttan ibaret kalır” 42 kaidesi gereğince, “bütün eczaları Kur’an’ın cadde-i nuranisinde birer elektrik lambası hizmetini gören”43 Risale-i Nur’a muhatap olmak, onun nuruyla Kur’an’ın hakikatlerine bakmak en doğru ve isabetli yoldur.

Evet, “Bu kâinatta ve her asırda en büyük makam Kur’an’ındır. Ve her harfinde ondan ta binler sevap bulunan Kur’an’ın hıfzı ve kıraati, her hizmete mukaddem ve müreccahtır. Fakat Risale-i Nur dahi o Kur’an-ı Azimüşşan’ın hakaik-ı imaniyesinin bürhanları, hüccetleri olduğundan ve Kur’an’ın hıfz ve kıraatine vasıta ve vesile ve hakaikini tefsir ve izah olduğu cihetle, Kur’an hıfzıyla beraber ona çalışmak da elzemdir.”44 Yoksa Kur’an’ı anlamak kolay olmayacaktır. Evet, “Kur’an-ı Hâkimin hakaik-i imaniyesini tefsir eden ve bütün meselelerini, funun-u akliye ile ve delail-i mantikiye ve müsbete ile tesbit ettiren ve makulata ders veren Risale-i Nurdur ki, yeni asrın üniversitelerinde ve mekteplerinde okutulmaya şayandır.”45 Üstad Bediüzzaman Hazretlerinin Afyon Mahkemesi savunmasında söylediği şu ifadeleri hiçbir zaman unutulmamalıdır: “Kur’an-ı Hakîm, bu zemin kafasının akli ve kuvve-i mütefekkiresidir. El’iyazü billâh, Kur’an küre-i arzın başından çıksa arz divane olacak; akıldan boş kalan kafasını bir seyyareye çarpmak, bir kıyamet kopmasına sebep olmak akıldan uzak değildir. Evet, Kur’an ferşi arşla ve arşı ferşle bağlanmış bir zincirdir, bir hablullahtır. Cazibe-i umumiyyeden ziyade zemini muhafaza ediyor. İşte bu Kur’an-ı Azimüşşan’ın hakikî ve kuvvetli bir tefsiri olan Risale-i Nur bu asırda, bu vatanda, bu millete yirmi sekiz seneden beri tesirini göstermiş büyük bir nimet-i İlahiye ve sönmez bir

mu'cize-i Kur'aniyedir. Hükûmet ona ilişmek ve talebelerini ürkütüp ondan vaz geçirmek değil, himaye etmek ve okumasına teşvik etmek gerektir.”46

Bu manalar ışığında, “Kur'an'ın sönmez ve söndürülmez manevi bir güneş hükmünde olduğunu, dünyaya ispat edip gösteren”47 “gayet güzel ve nafi bir tefsir ve gayet hakimane, mürşidane bir telif olan”48 Risale-i Nur'u rehber yapmak, akl-ı selimliğin gereğidir.

Dipnotlar:

- 1-Asa-yı Musa 408,
- 2-Sözler 739,
- 3-age.722,
- 4-age.586,
- 5-age.58,
- 6-age.216,
- 7-Mektubat 689,
- 8-age.859,
- 9-Sözler 419,
- 10- Asa-yı Musa 408,
- 11-Sözler 589,
- 12-age.589,
- 13-age.385,
- 14-İşaratü'l İ'caz 21,
- 15-Sözler 630,
- 16-age.609,
- 17-Barla Lahikası 518,
- 18- İşaratü'l İ'caz 286,
- 19-age.85,
- 20-Mesnevi-i Nuriye 205,
- 21-Mektubat523,
- 22-Hutbe-i Şamiye 93,
- 23-Sözler 556, 24-age.591,
- 25- İşaratü'l İ'caz 284,
- 26-age.284,
- 27-Mektubat 323,
- 28-age.324,
- 29-age.513,
- 30-age.625,
- 31-Sözler 723,
- 32-Sikke-i Tasdik-ı Gaybi 113,
- 33-age.334,
- 34-Sözler 370,
- 35-Mektubat 307,
- 36-Sözler 722,
- 37- Hutbe-i Şamiye 85,
- 38- İşaratü'l İ'caz 419,
- 39-Lem'alar 507,
- 40-Mektubat 639,
- 41-Kastamonu Lahikası 209,
- 42-Sözler 201,
- 43-Mektubat 552,
- 44- Kastamonu Lahikası 88,
- 45-Emirdağ Lahikası 791,

46- Nur eşmesi 139, Mdafaalar 272 (Zehra Yayıncılık),
47-Tarihçe-i Hayat 82,
48-Sözler 216, 48-